

5. Sınıf TÜRKÇE SORU BANKASI

Mesut
BAYAR

 bizturkceogretmeniyiz

Duygu
AKKAYA SALMAN

 duyguluturkce

PARAF YAYINLARI

Hedefine Paraf At

ÖYKÜLEYİCİ - BİLGİLENDİRİCİ METİNLER, ŞİİR BİLGİSİ

1. Yaz mevsiminin ilk ayında annem, babam, kardeşim Suat ve ben tatil yapmak için Edremit'e gitmiştik. Burada zeytin bahçelerini gezmek çok zevkliydi. Sabah erkenden kardeşim Suat'la kalkar, zeytin bahçelerinde koştururduk. Bazı zeytin ağaçlarının dallarında küçük küçük kuş yuvaları görürdük. Yuvaların içini göremesek de yuvadan gelen seslerden içeride yavru kuşlar olduğunu anlardık. Kardeşim Suat ağaca çıkıp yuvanın içine bakmak istese de yavru kuşları korkutacağımızı düşünür, onu bu fikrinden vazgeçirirdim.

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgilendirici bir metindir.
B) Öyküleyici bir metindir.
C) Zaman ve mekân belirsizdir.
D) Olayın kahramanları olağanüstü güçlere sahiptir.
2. Belirli bir konu hakkında bilgi vermek, konuyu tanıtmak amacıyla yazılan metinlere bilgilendirici metin denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici metin değildir?

- A) Yazılı belgelerden yola çıkarak edinilen bilgilerde Nasrettin Hoca'nın 1208 yılında Akşehir'in Hortu köyünde doğduğu belirtilir. İlk eğitimini Hortu'da almış, ardından Sivrihisar'da aldığı medrese eğitimiyle doğduğu köye imam olarak dönmüştür.
- B) Gündüz ile gecenin eşit olması durumunu ifade eden ekinoks, yılda iki defa olur. Gündüz ile gecenin eşit olması durumu, 21 Mart ve 23 Eylül'de gerçekleşiyor. Güney yarım kürede gündüzler, gecelerden uzun olmaya başlarken kuzey yarım kürede ise tersi oluyor.
- C) Bahçedeki gül, hanımeli, fesleğenler çok hoşuma gitmişti. Tabii koparmaya da kıyamıyordum. Bu yüzden bu çiçekleri anneme götürmedim, annemi bu çiçeklerin yanına getirirdim. Annem bu davranışıma hem şaşırılmış hem de sevinmişti. Çünkü çiçekleri toprağından ayırmanın ne demek olduğunu çok iyi biliyordu.
- D) İşi ağaç, ahşap olan farklı meslek kolları vardır. Örneğin yakın geçmişte kaba ağaç işleriyle uğraşan dülgerler vardı. Onlar yaygın olan ahşap evlerin cephelerini yapar, çatılarını aktarır, merdivenlerini tamir ederdi.

Öyküleyici Metinler (Hikâye Edici Metinler)

Öyküleyici metinler veya diğer adıyla olay metinleri, yaşanmış veya hayal ürünü olayların anlatıldığı paragraflardır. Serim, düğüm, çözüm bölümlerinden oluşur.

Bu paragraflarda olayın kimler tarafından nerede ve ne zaman yaşandığına yer verilir.

Genellikle bu tür paragraflar tek başlarına kullanılabildikleri gibi birden fazla olayın yer aldığı masal, hikâye ve romanların içinde de sıkça karşımıza çıkar.

Bilgilendirici Metinler

Belirli bir konu hakkında bilgi vermek, konuyu tanıtmak amacıyla yazılan metinlere **bilgilendirici metin** denir.

Bilgilendirici türdeki metinler giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur.

Giriş bölümü konuya giriş amacı taşıdığından kısa tutulur.

Gelişme bölümünde konuyla ilgili örneklendirme, tanımlama, karşılaştırma ve benzetme yapıldığı için bu bölüm geniş tutulur.

Sonuç bölümü ise konuyu yargıya bağladığından kısa tutulur.

ÖYKÜLEYİCİ - BİLGİLENDİRİCİ METİNLER, ŞİİR BİLGİSİ

Şiir Bilgisi

Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimine **şiir** denir.

Dize (Mısra)

Şiirin satırlarından her birine **dize (mısra)** denir.

Dörtlük (Kıta)

Şiirin dört mısradan oluşan bölümlerine **dörtlük (kıta)** denir.

Beyit

Anlam bakımından birbirine bağlı iki dizeden oluşmuş şiir parçasına **beyit** denir.

Şair (Ozan)

Şiir söyleyen veya yazan kimseye **şair (ozan)** denir.

Hece Ölçüsü (Hece Vezni)

Hece ölçüsüyle yazılan şiirlerde dizelerdeki hece sayısı eşittir.

Serbest Ölçü

Serbest ölçüyle yazılan şiirlerde dizelerdeki hece sayıları farklıdır.

Uyak (Kafiye)

Dizelerin sonundaki yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları ve görevleri farklı kelimelerin, eklerin benzerliğine **uyak (kafiye)** denir.

Redif

Dize sonlarındaki yazılışları, görevleri ve anlamları aynı olan ek, sözcük ya da sözcük gruplarına **redif** denir.

Şiirde söz sanatlarına (**kişileştirme, benzetme, konuşurma**) yer verilir.

3. Cebeci Köprüsü'nün üstü
Karınca yuvasına benziyor
Hamallar, körler, topallar
Oturmuş nasibini bekliyor
Cebeci Köprüsü yüksek
Altından tren geçiyor
Ya benim aklımdan geçenler
Kimse bilmiyor
Şu dünya güzelim dünya
Tıkır tıkır işliyor
İnsanlar insanlar insanlar
Neden böyle çekişir durur
Aklım ermiyor

(Cahit KÜLEBİ)

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir B) Fabl
C) Masal D) Hikâye

4. I. Coşku ve heyecanı dile getirir.
II. Genellikle ölçülü ve kafiyelidir.
III. Mısralar (dize) ile oluşturulur.
IV. Sadece yaşanmış olaylar anlatılır.

Numaralanmış ifadelerden hangisi şiirin bir özelliği değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

5. Bir bulut kabarrır iki dağ boyu
Yüklenir yağmuru, karı, doluyu
Gezer yayla yayla Anadolu'yu
Bir baştan bir başa selam götürür

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişileştirme sanatından yararlanılmıştır.
B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Dize sonlarında ses benzerlikleri vardır.
D) Teması "doğa özlemi"dir.

6. Çocuk, çok sevdi ağacı
Verirdi ona, her kış
Çiçekleri olaydı
Ağaç, çok sevdi çocuğu
Öperdi altın saçlarından
Dudakları olaydı
Ve ona öptürmek için
Eğilirdi yerlere kadar
Yanakları olaydı

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan dışındaki varlıklar konuşurulmuştur.
B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Ana duygusu "sevgi"dir.
D) Başlığı "Çocuk ve Ağaç"tır.

CEVAP ANAHTARI

3. ÜNİTE

PARAGRAFTA ANLAM

Öyküleyici – Bilgilendirici Metinler, Şiir Bilgisi

Test - 14

1-B

2-C

3-A

4-D

5-D

6-C

Mesut
BAYAR

Duygu

AKKAYA SALMAN

PARAF YAYINLARI

Hedefine Paraf At